Nr 20

Kulturutskottets betänkande med anledning av motioner angående rundradio- och andra massmediefrågor.

Motionerna

I detta betänkande behandlar utskottet motionerna

1974:111 av herr Nilsson i Agnäs m. fl. (m, c, fp) vari hemställs att riksdagen som sin mening uttalar att u-landsfrågorna allsidigt bör belysas i etermediernas nyhetsförmedling,

1974:166 av herr Enlund m. fl. (fp, s, c, m) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller att en arbetsgrupp tillsätts för att behandla och utarbeta förslag angående kompetens och utbildningsfrågor gällande personal inom Sveriges Radios programverksamhet,

1974:451 av herr Romanus (fp) vari hemställs

1. att riksdagen beslutar att de ledamöter och suppleanter i Sveriges Radios styrelse som nu utses av regeringen i framtiden utses av riksdagen,
2. att riksdagen uppdrar åt regeringen att se till, att denna ändring genomförs så snart detta är formellt möjligt,

1974:723 av herr Johansson i Skärstad (c) vari hemställs att riksdagen uttalar att en kontinuerlig information i TV om skol- och utbildningsfrågor bör ges på fast programtid,

1974:724 av herr Johansson i Skärstad m. fl. (c) vari hemställs att riksdagen som sin mening uttalar att TRU och Sveriges Radio vid planeringen av undervisningsprogram i största möjliga utsträckning bör beakta behovet av program rörande mobbningens psykologi och de elevproblem som hänger samman med mobbning,

1974:725 av herr Johansson i Skärstad m. fl. (c) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär en särskild utredning med företrädare för bl. a. folkrörelserna och intresseorganisationerna, massmedierna och näringslivet samt parlamentariker för en översyn av de framtida inflytande- och organisationsformerna för radio- och TV-verksamheten,

1974:726 av fru Mogård m. fl. (m) vari hemställs

1. att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer att staten med stöd av 19 § i avtalet mellan Sveriges Radio och staten låter påkalla en oberoende utredning av huruvida Sveriges Radio i sin verksamhet brutit mot avtalets bestämmelser, och då främst 6 och 8 §§,

2. att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om en parlamentarisk utredning med uppgift att granska massmediernas ställning, funktion och finansiering med speciell vikt lagd vid den framtida utvecklingen på etermedieområdet,

1974:733 av herr Åkerlind (m) vari hemställs att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad i motionen anförts om kristna program i radio och TV,

1974:1016 av herr Adolfsson m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om tillsättande av en opartisk kommission med uppgift att

1. undersöka om Sveriges Radios programverksamhet överensstämmer med befintliga föreskrifter i radiolagen och radioavtalet och i övrigt gällande programregler,

2. med beaktande av i motionen anförda synpunkter på avtalets innehåll framlägga förslag till nytt radioavtal,

1974:1019 av herr Hermansson m. fl. (vpk) vari hemställs att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t kräva att av Kungl. Maj:t utsedda representanter i Sveriges Radios styrelse (hälften + ordf.) verkar för att Sveriges Radio lämnar Svenska arbetsgivareföreningen,

1974:1022 av herr Polstam m. fl. (c) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär en skyndsam prövning av möjligheterna till åtgärder för att öka respekten för radionämndens verksamhet, med beaktande av vad som anförts i motionen,

1974:1344 av fröken Eliasson (c) och herr Sundman (c) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär en parlamentarisk utredning med uppgift att kartlägga medieutvecklingen och framlägga därav föranledda förslag med särskild inriktning på de nya medierna och deras betydelse för kulturpolitiken,

1974:1346 av herr Hermansson m. fl. (vpk) vari hemställs att riksdagen uttalar sig för behovet av att massmedia (TV etc.) upplåter plats för information i trafiksäkerhetsfrågor,

1974:1347 av herr Hyltander m. fl. (fp) vari hemställs att riksdagen beslutar

1. att hos Kungl. Maj:t begära förslag till inrättande av programråd vid Sveriges Radio,

2. att ge Kungl. Maj:t till känna att riksdagen finner det angeläget att det ideella föreningslivet får ett mer rättvisande utrymme i programutbudet i radio och TV och att detta bör framhållas vid kommande förhandlingar med Sveriges Radio om nytt avtal,

1974:1357 av herr Sundman (c) och fru tredje vice talmannen Nettelbrandt (fp) i vad avser hemställan att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer att

en parlamentarisk utredning tillsätts med uppgift att se över rundradions organisation och verksamhetsformer (yrkande 2),

1974:1359 av herrar Söderström (m) och Danell (m) vari hemställs att riksdagen beslutar

1. att stereosändningar i radions P 2 och P 3 införs från och med budgetåret 1974/75,

2. att de pågående försökssändningarna i Stockholm och Göteborg över P 2-kanalerna snarast överflyttas till dessa sändares P 3-kanaler.

Bakgrund

De grundläggande bestämmelser som gäller för rundradioverksamheten i vårt land bygger på beslut av 1966 års riksdag (prop. 1966:163, SU 1966:136, rskr 1966:388). Lagbestämmelser finns i radiolagen (SFS 1966:755) och radioansvarighetslagen (SFS 1966:756) med därtill hörande tillämpningskungörelse. I anslutning till radiolagen har avtal angående rundradions programverksamhet träffats mellan svenska staten och Sveriges Radio aktiebolag. Instruktion för radionämnden har meddelats av Kungl. Maj:t (SFS 1967:449).

Många av de frågor som utskottet behandlar i detta betänkande har nära samband med frågor som tidigare behandlats av riksdagen. Utskottet hänvisar till sina betänkanden 1971:8, 1972:23 och 1973:42.

Flera av de i betänkandet behandlade motionerna har ett mer eller mindre klart samband med det arbete som bedrivs inom olika utredningar. Med anledning härav redovisas följande uppgifter.

1. *Massmedieutredningen* har i uppdrag att utreda frågan om enhetlig reglering i grundlag av yttrandefriheten i massmedier m. m. (riksdagsber. 1971:Ju 51).

Utgångspunkten för utredningens arbete bör enligt direktiven vara att yttrandefriheten i massmedia – däribland ljudradio och television – skall beredas ett så fullständigt och effektivt skydd som möjligt. När det gäller tryckfrihetsområdet bör liksom hittills gälla en i princip obegränsad rätt att framställa, utge och sprida tryckalster. På rundradioområdet saknas de faktiska förutsättningarna för en motsvarande ordning och uppgiften blir därför i stället att i grundlag förankra de principer, som ger de bästa garantierna för en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet i radio och TV. Bland frågor som bör uppmärksammas av utredningen nämns behovet av lagregler om rätt till beriktigande av uppgifter i press, radio och television.

2. *1972 års pressutredning.* Denna utrednings uppgift är att utreda pressens förhållanden (riksdagsber. 1973: Fi 47). I utredningens direktiv anförs bl. a. följande.

Vid min anmälan av prop. 1972:59 uttalade jag att jag nu fann tiden vara mogen för att tillkalla en ny pressutredning. Riksdagsbehandlingen av de i propositionen framlagda förslagen borde dock avvaktas. Riksdagen har instämt i behovet av en pressutredning och redovisat sin syn på utredningens uppdrag (KU 1972:29, rskr 1972:203). Sakkunniga bör sålunda tillkallas för att utreda pressens förhållanden. Utredningen bör ges en bred parlamentarisk förankring och innehålla företrädare för tidningsbranschen.

Utredningen bör göra en allmän bedömning av utvecklingen inom olika massmedier, varvid tekniska, ekonomiska, marknadsmässiga och organisatoriska faktorer bör vägas in i bilden. Även framväxten av nya mediatekniker, såsom kabel-TV, bör beaktas. Huvuduppgiften bör vara samarbets- och rationaliseringsfrågor inom tidningsbranschen samt formerna för statens stöd till pressen. Utredningens förslag bör i första hand avse dagspressen. I anslutning till sin bedömning av utvecklingen på massmediaområdet bör utredningen även ta upp förhållandena för pressorgan, som ges ut av ideella och fackliga organisationer, samt fackpress och populärpress. Beskattningsfrågor bör dock inte ingå i utredningsuppdraget. En allmän förutsättning för utredningens arbete bör vara att nuvarande tryckfrihetspolitik i huvudsak består. Utredningen bör hålla sig underrättad om arbetet inom utredningen (Ju 1970:59) om enhetlig reglering i grundlag av yttrandefriheten i massmedier m. m.

3. *Utredningen angående den fortsatta verksamheten med radio och television inom utbildningsväsendet* (riksdagsber. 1973:U 48).

4. *Utredningen om radions och televisionens fortsatta utveckling* har tillkallats i juni 1974 för att pröva erfarenheterna av de avtalsregler som nu gäller för Sveriges Radios verksamhet samt ta ställning till vilka riktlinjer för den fortsatta utvecklingen av rundradioverksamheten som bör bestämma innehållet i ett nytt avtal (direktiv i Post- och Inrikes Tidningar den 19 juli 1974).

Direktiven innehåller bl. a. följande.

Den ensamrätt att avgöra vad som skall förekomma i rundradiosändning som Sveriges Radio har innebär att företaget ensamt har att bestämma om beriktigande eller genmäle skall sändas eller ej. *Radionämnden* kan inte meddela några direktiv i den frågan. Däremot kan nämnden pröva huruvida Sveriges Radio i sina beslut i anledning av framställning om beriktigande eller genmäle har följt de riktlinjer som anges i avtalet. Prövningen kan avse både frågan om beriktigande eller plats för genmäle över huvud taget hade bort lämnas när så inte skett och frågan om beriktigande eller plats för genmäle som faktiskt har lämnats har varit till fyllest.

För att stärka radionämndens ställning som granskningsorgan bör de sakkunniga överväga att förbättra nämndens reaktionsmöjligheter. De sakkunniga bör undersöka möjligheterna att besluta om rätt för förfördelade till genmäle på av nämnden angivna villkor. De närmare förutsättningarna härför får övervägas av utredningen.

Vad som kan komma i fråga synes närmast vara att nämnden får möjlighet att med kort varsel besluta om att den som blivit lidande av att ett program brustit i opartiskhet eller saklighet ges utrymme att i visst program och under viss angiven tidsrymd lägga fram sin version i saken. Ett sådant system torde komma att verka i huvudsak indirekt, på så sätt att dess existens

inskärper vikten av att kraven på opartiskhet och saklighet iakttages i programverksamheten. Självfallet får ett system av detta slag inte leda till att programplaneringen onödigt förrycks eller till att genmälen blir ett alltför omfattande inslag i programverksamheten. För att kunna godtagas måste det därför konstrueras så att radionämnden endast i sällsynta fall behöver påbjuda införandet av genmäle.

De sakkunniga bör samråda med massmedieutredningen som har att utreda behovet av lagregler och behovet av beriktigande av uppgifter i press, radio och television. Den nu pågående utredningen rörande radionämndens organisation bör kunna slutföras utan hinder av de sakkunnigas överväganden. De förbättringar av radionämndens arbetssituation som pågående utredning har att överväga är nödvändiga redan på kort sikt och kommer att utgöra en förutsättning för att radionämnden skall kunna ges den roll som jag här antytt. De sakkunniga bör självfallet samråda med radionämndsutredningen.

I det kulturpolitiska arbetet har *folkrörelserna* en framträdande ställning. De svarar för huvuddelen av den kulturellt inriktade amatörverksamheten och medverkar mycket aktivt i arbetet med att föra ut kulturprogram och kulturaktiviteter i nya miljöer. Det är naturligt att folkrörelsernas insatser på kulturområdet, liksom inom övriga områden av samhällslivet, speglas i massmedierna och att synpunkter och erfarenheter från folkrörelsearbetet tas tillvara. De sakkunniga bör redovisa hur Sveriges Radios kontakter med folkrörelserna hittills utvecklats och lägga fram förslag till hur dessa skall vidareutvecklas. Det förslag om inrättandet av ett förvaltningsråd som jag berört i det föregående bör kunna vara av intresse i detta sammanhang.

F. n. sker en snabb utveckling av videogramtekniken. *Videogrammen* har börjat få praktisk användning, främst inom utbildningen men också i olika kommersiella sammanhang. Mycket talar för att videogrammen inom en inte alltför avlägsen framtid kan bli föremål för en hård kommersiell exploatering, som innebär att en schablonmässig och ytlig produktion får starkt genomslag. Det är angeläget att förhindra en utveckling på videogramområdet som kan komma att strida mot samhällets kulturpolitiska mål. Det är därför viktigt att motverka de kommersiella förutsättningarna för spridning av undermåliga produkter.

Många intressenter kommer säkert att vilja sprida videogram på den enskilda konsumentmarknaden med hjälp av kommersiell reklam. Med hänsyn till detta samt till allmänna reklampolitiska mål har statsrådet Lidbom i dag tillkallat en utredning med uppgift att undersöka möjligheterna att förbjuda reklam i videogram eller att kraftigt begränsa möjligheterna att utnyttja reklamen i detta medium.

Det finns även skäl att överväga ett samhälleligt engagemang i videogrambranschen i syfte att framställa konkurrenskraftiga kvalitetsprogram. I första hand bör åtgärder vidtas för att det programutbud som redan nu finns tillgängligt skall få större spridning. Krav har börjat resas på att televisionsprogrammen skall bli tillgängliga också i videogramform. Om så skedde skulle åtskilliga program – inte minst teaterföreställningar, barnprogram, konserter och konstprogram – kunna användas i t. ex. skolor och folkbildningsarbete och inom vårdinstitutioner av olika slag.

Även produktioner inom ljudradion skulle kunna spridas till en bredare publik om de distribuerades också i andra former än via etern, dvs. som

grammofonskivor och ljudband. Detta gäller i första hand beträffande musikproduktioner.

Det är angeläget att man säkerställer rätten att utnyttja program som producerats för etersändning också på annat sätt. De sakkunniga bör pröva olika möjligheter att inom ramen för nu gällande lagstiftning lösa de upphovsrättsliga och ekonomiska problem som följer av att producerade program distribueras i nya former.

En friare tillgång för allmännyttiga ändamål till Sveriges Radios arkiv är önskvärd för en decentraliserad kulturproduktion. Härvid kan nya organisatoriska lösningar bli aktuella.

Jag anser det också viktigt att en effektiv organisation för distributionen av videogram kommer till stånd. Denna fråga bör enligt min mening prövas i anslutning till beredningen av TRU-kommitténs kommande betänkande där distributionen av utbildningsprogram i videogramform kommer att behandlas. I det sammanhanget har jag också för avsikt att ta upp det förslag beträffande smalfilmsdistribution som lämnats i en särskild utredning (Ds U 1972:9).

5. *Utredningen om företagskoncentrationen inom massmediebranschen* tillkallad i juni 1974 (direktiv i Post- och Inrikes Tidningar den 12 juli 1974).

Direktiven innehåller bl. a. följande.

Inom vissa sektorer av massmediebranschen sker f. n. en snabb teknisk utveckling. I flera länder har kabel-TV-system redan tagits i bruk. Också i vårt land förekommer försök med sådana system fastän i liten skala. Utomlands utvecklas olika typer av videogram, främst kassett-TV och bildskivor. Kassett-TV används redan inom undervisning och annan utbildning i vårt land. Bildskivor har ännu inte börjat marknadsföras i Sverige men man får räkna med att så kommer att ske inom en inte avlägsen framtid. Det synes sannolikt att den tekniska utvecklingen så småningom medför att vi får nya typer av massmedieföretag med betydande möjligheter att påverka informations- och kulturutbudet, opinionsbildningen och den allmänna debatten. Detta kommer att medföra helt nya problem. Det finns en påtaglig risk att företag med betydande inflytande inom de traditionella sektorerna av massmediebranschen också kommer att försöka skaffa sig stora ägarintressen i de nya typer av företag som kan väntas. En sådan utveckling är ägnad att väcka starka betänkligheter. I andra länder finns exempel på att statsmakterna försöker hindra att massmedieföretag etablerar sig i nya sektorer inom branschen.

I massmediebranschen råder speciella förhållanden som gör det särskilt angeläget att kunna övervaka och ingripa mot icke önskvärda företagskoncentrationer. Det finns här andra intressen än i fråga om näringslivet i allmänhet som träder i förgrunden. Massmedieföretagen har i första hand betydelse för opinionsbildningen i vårt land. Det är avgörande för mångfalden i den politiska och kulturella debatten att det finns ett tillräckligt antal från varandra fristående massmedieföretag. Drivs företagskoncentrationen inom massmediebranschen så långt att kommersiellt styrda oligopol eller rent av monopol uppstår kan yttrandefriheten i realiteten bli beskuren. För att detta skall inträffa fordras i själva verket inte att monopoliseringen eller oligopoliseringen drivs särskilt långt. Det kan i detta sammanhang räcka med att peka på de risker för den reella yttrandefriheten som uppkommer när det i en region av landet endast utges en daglig tidning.

För att vi skall kunna bevara och förstärka en mångfacetterad massmediebransch fordras åtgärder av olika slag. Presstödet är en sådan åtgärd. Men det räcker inte. Enligt min mening är situationen sådan att vi måste undersöka möjligheterna att införa en effektiv lagstiftning som kan förebygga icke önskvärd företagskoncentration inom massmediebranschen. Särskilt angeläget ter det sig att hindra uppkomsten av konglomerat med en dominerande ställning inom flera sektorer av massmediebranschen. Beträffande sådana konglomerat kan det också vara nödvändigt att ha regler som gör det möjligt att upplösa en redan uppkommen monopol- eller oligopolsituation.

6. *Utredningen angående reklam i videogram* tillkallad i juni 1974 (direktiv i Post- och Inrikes Tidningar den 12 juli 1974).

Direktiven innehåller bl. a. följande.

Inom vissa sektorer av massmediebranschen sker f. n. en snabb teknisk utveckling. Detta gäller bl. a. vad som brukar kallas för videogram. Till denna teknik hör videokassetten och den s. k. bildskivan. Videokassettspelare är en bandspelare som ansluts till en TV-apparat. Man kan köpa färdiga band till bandspelaren men det är också möjligt att själv spela in från TV-utsändningar. Bildskivan har hittills inte marknadsförts i Sverige men utvecklas f. n. både i USA och i Västtyskland. Bildskivan, som påminner om en grammofonskiva, placeras på en apparat som spelar av skivan in i en TV-apparat.

Det har redan skapats ett stort antal system för videogram och dessa system konkurrerar med varandra. Videogrammen har många användningsområden som är eller inom en nära framtid kan bli aktuella. F. n. inriktar sig de företag som producerar videokassettinspelningar på undervisning och utbildning. Som exempel kan nämnas undervisning i skolor, intern utbildning för företag och institutioner av olika slag t. ex. sjukhus. Vidare finns det en marknad för information och underhållning till allmänheten i olika typer av butiker och servicelokaler.

Det är omdiskuterat om och i så fall när videogram kommer att få en mera utbredd användning för enskilt bruk i hemmen. Man måste dock räkna med möjligheten att särskilt bildskivan sedan den väl introducerats i hemmen kan få en snabb och omfattande utbredning. Bildskivan torde kunna säljas för ett billigt pris och kan lätt distribueras på olika sätt t. ex. som bilaga till tidningar.

Utvecklingen på videogrammarknaden har föranlett diskussion om hur den nya tekniken från allmän synpunkt bäst skall utnyttjas. Diskussionen har bl. a. rört frågan om och i vilken utsträckning samhället skall ta del i och styra utvecklingen och användningen av den nya tekniken. Frågan berörs i direktiven för den av utbildningsministern samtidigt härmed tillkallade utredningen om radions och televisionens fortsatta utveckling. Jag skall i detta sammanhang ta upp en särskild aspekt på användningen av videogram, nämligen frågan om reklam i videogram.

Mot användningen av reklam i videogram talar med styrka vissa av de skäl som reklamutredningen anför mot TV-reklam. På samma sätt som reklam i televisionen skulle reklam i videogram kunna påverka marknadssituationen för andra medieföretag bl. a. dagstidningar. Från konsumentsynpunkt måste beaktas att reklam i videogram på samma sätt som reklam i TV kan ges en suggestiv och påträngande karaktär. Sannolikt skulle in-

formationshalten i många program bli låg. Detta skulle försämra hushållens förutsättningar att träffa riktiga val vid sina inköp. I detta sammanhang bör också beaktas att videogram kan komma till användning särskilt för barnprogram. Reklam som riktar sig direkt till barn är i allmänhet inte önskvärd utan bör behandlas med särskild restriktivitet. På grund av det anförda bör reklam i videogram förbjudas eller begränsas kraftigt. Jag förordar att särskilda sakkunniga nu tillkallas för att undersöka olika möjligheter för att nå detta mål. Här skall endast skisseras några tänkbara vägar. Det bör stå de sakkunniga fritt att överväga också andra lösningar.

Utskottet

I detta betänkande behandlar utskottet en rad motioner som väckts under den allmänna motionstiden vid början av årets vårsession. Vissa av dem gäller frågor om rundradioverksamheten inom ramen för nuvarande organisation, andra väcker förslag om förändringar i denna organisation och åter andra syftar till mer eller mindre omfattande utredningar inom massmedieområdet.

Önskemål i fråga om olika programinslag har i år liksom många gånger tidigare framförts i en rad motioner. Denna gång gäller det u-landsfrågornas allsidiga behandling i nyhetsprogrammen (motionen 1974:111), information om skol- och utbildningsfrågor på fast programtid i TV (1974:723), program rörande mobbningens psykologi och därmed sammanhängande elevproblem (1974:724), kristna program (1974:733), information i trafiksäkerhetsfrågor (1974:1346) och programutrymme för det ideella föreningslivet (1974:1347, del av yrkande 2).

Utskottet får med anledning av dessa yrkanden erinra om att Sveriges Radio enligt radiolagen och det med stöd av denna träffade avtalet med staten har ensamrätt till rundradiosändningar. Detta innebär bl. a. att någon styrning av programutbudet inte skall ifrågakomma från statsmakternas sida. Företaget skall sköta programverksamheten enligt de riktlinjer som anges i lag och avtal men har inom den ram som därmed är angiven frihet och självständighet. Programverksamheten övervakas av radionämnden. Om det finns skäl att anta att bolaget brutit mot radioavtalet har Kungl. Maj:t rätt att påkalla utredning av denna fråga och, om utredningen ger anledning härtill, att säga upp avtalet.

Utskottet har vid skilda tillfällen, senast i sitt betänkande KrU 1973:42, framhållit att ett riktigt fullgörande av Sveriges Radios uppgift i fråga om programutbudet förutsätter god kännedom om det svenska samhället, god kontakt med olika grupper inom detta och en vilja att spegla vad som händer inom hela samhället. Utskottet har också betonat vikten av att man inom företaget är lyhörd för den kritik och för de önskemål man möter men gör sina bedömningar självständigt.

Med det nu sagda är i korthet den bakgrund angiven mot vilken man har att bedöma de föreliggande önskemålen i fråga om olika programinslag.

Någon ståndpunkt i sak till dessa önskemål kan utskottet inte ta. Utskottet avstyrker därför motionerna 1974:111, 1974:723, 1974:724, 1974:733 och 1974:1346, sistnämnda motion i vad gäller information i rundradion om trafiksäkerhetsfrågor. Utskottet avstyrker också yrkandet i denna motion i vad gäller information i andra massmedier än radio och TV. Vidare avstyrker utskottet yrkande 2 i motionen 1974:1347 i vad gäller utrymme för det ideella föreningslivet i dagens programutbud.

I motionen 1974:1022 uttalas att radionämndens verksamhet brister i effektivitet och motionärerna önskar därför en skyndsam prövning av möjligheterna till åtgärder för att öka respekten för nämndens verksamhet.

Utskottet får erinra dels om att en särskild utredning pågår om radionämndens organisation med sikte på att åstadkomma förbättringar i nämndens arbetssituation, dels om att det ligger inom ramen för den nyligen påbörjade radioutredningens arbete att överväga förbättringar i nämndens reaktionsmöjligheter så att dess ställning som granskningsorgan stärkes. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet motionen 1974:1022.

Som nyss nämnts finns det i 19 § i gällande radioavtal en bestämmelse som kan bringas i tillämpning av Kungl. Maj:t om det finns skäl att anta att Sveriges Radio brutit mot avtalet. Bestämmelsen innebär att Kungl. Maj:t i det angivna fallet har rätt att påkalla utredning av frågan om avtalsbrott föreligger och, om utredningen ger anledning därtill, säga upp avtalet. I motionen 1974:726 hävdas att gjorda undersökningar visat att det finns skäl att påkalla en utredning av frågan om avtalsbrott. Motionärerna yrkar att riksdagen hos Kungl. Maj:t skall begära att en dylik utredning påkallas. Ett yrkande av i huvudsak samma innebörd framföres i motionen 1974:1016.

Utskottet får erinra om att utskottet även förra året hade att ta ställning till ett yrkande om utredning angående avtalsbrott. Utskottet framhöll då att 19 § i avtalet uppenbarligen var avsedd att tillämpas endast i extrema situationer. Någon sådan förelåg inte enligt utskottets mening. Utskottet gör samma bedömning nu. Det bör också framhållas att det av direktiven till radioutredningen framgår att chefen för utbildningsdepartementet räknar med att radioavtalet skall sägas upp före utgången av juni 1976. Utskottet avstyrker motionerna 1974:726, yrkande 1, och 1974:1016, yrkande 1.

I motionen 1974:451 hemställs om beslut av riksdagen om att de ledamöter och suppleanter i Sveriges Radios styrelse som nu utses av regeringen i framtiden skall utses av riksdagen och om uppdrag åt regeringen att se till att denna ändring genomförs så snart detta är formellt möjligt. Yrkandet motiveras med att den politiska inriktningen hos de sex ledamöter i styrelsen som regeringen utsett är synnerligen ensidig.

Bestämmelserna om hur ledamöterna i Sveriges Radios styrelse skall utses finns i bolagsordningen som beslutas av bolagsstämman men inte får ändras utan Kungl. Maj:ts samtycke.

Det utredningsuppdrag som meddelats radioutredningen är enligt utskot-

tets bedömning så vidsträckt att även den av motionären aktualiserade frågan bör kunna komma under övervägande i utredningsarbetet. Med hänsyn härtill anser utskottet inte att riksdagen bör fatta det i motionen 1974:451 föreslagna beslutet. Motionen avstyrkes alltså.

Det i motionen 1974:1019 framförda yrkandet om Sveriges Radios utträde ur Svenska arbetsgivareföreningen har samma syfte som yrkanden som framfördes vid 1972 och 1973 års riksdagar och då avstyrktes av utskottet med hänvisning till den ställning som fristående icke-statligt företag som Sveriges Radio har. Utskottet avstyrker även den nu föreliggande motionen 1974:1019.

Vid flera tillfällen har utskottet behandlat motionsvis framställda yrkanden om inrättande av ett programråd. Frågan har aktualiserats även i år, nämligen i motionen 1974:1347, yrkande 1, där det hemställs att riksdagen hos Kungl Maj:t anhåller om ett förslag om inrättande av programråd vid Sveriges Radio.

Utskottet har tidigare – senast i betänkandet 1973:42 – framhållit betydelsen av en fri och öppen diskussion i programfrågorna. Sedan motionen väcktes har frågan om kontakterna mellan Sveriges Radios publik och de för rundradioprogrammen ansvariga berörts både i propositionen 1974:28 (kulturpropositionen) och i radioutredningens direktiv. I de sistnämnda framhålls att det är önskvärt med en direktare kontakt än hittills och med ett förstärkt publikinflytande. Den tidigare riksdagsbehandlingen av förslag om inrättande av programråd omnämns men departementschefen förklarar sig inte vara övertygad om lämpligheten av ett dylikt organ utan anser att andra former för publikkontakter bör prövas i första hand. Han nämner därvid att ett förvaltningsråd, dvs. ett nytt organ som det i annat sammanhang i direktiven angetts som tänkbart att inrätta vid sidan av en eventuellt något förminskad styrelse, skulle kunna verksamt bidra till att bredda diskussionen i centrala rundradiofrågor.

Utskottet som ännu en gång vill understryka hur viktigt det är att programfrågorna diskuteras fritt och öppet, i växlande former och vid skilda tillfällen konstaterar med tillfredsställelse att radioutredningen alltså har i uppdrag att belysa och allmänt diskutera hur publikkontakterna lämpligen skall gestaltas. Med hänsyn till det förestående utredningsarbetet anser sig utskottet inte böra tillstyrka motionen 1974:1347, yrkande 1.

I motionen 1974:1359 föreslås att stereosändningar införs i radions program 2 och 3 budgetåret 1974/75. Motionärerna anser att denna fråga, som behandlats av 1969 års radioutredning, inte är av den karaktären att det är nödvändigt att låta den bli föremål för ytterligare utredning. Den behöver alltså inte, hävdar motionärerna, omfattas av den inom utbildningsdepartementet pågående översynen av radioutredningens förslag.

Utskottet finner liksom motionärerna att delade meningar inte synes råda om angelägenheten av att stereosändningar införs i Sverige. I samråd med televerket har Sveriges Radio med början 1967 bedrivit en jämförelsevis

omfattande försöksverksamhet med stereofoniska sändningar över Stockholms- och Göteborgsområdena. Televerket har efter samråd med Sveriges Radio i juni 1974 hos Kungl. Maj:t hemställt om medel för att påbörja en successiv komplettering av FM-ljudradionätet för stereosändningar i samtliga tre ljudradiokanaler. I sin skrivelse har verket presenterat en utbyggnadsplan i tre etapper som omfattar åren 1974–1977.

Utskottet har erfarit att även frågan om stereosändningar omfattas av den pågående översynen av 1969 års radioutrednings betänkande. Förslag i denna och andra frågor som behandlats av utredningen torde vara att vänta till 1975 års riksmöte. Då Kungl. Maj:ts ställningstagande till förslag om stereosändningar således kan väntas inom en nära framtid bör riksdagen enligt utskottets mening inte nu fatta beslut om införande av sådana sändningar budgetåret 1974/75. Utskottet avstyrker därför yrkande 1 i motionen 1974:1359.

De stereofoniska försökssändningarna i Stockholm och Göteborg sänds i P2-kanalen. En överflyttning av dessa sändningar till P3-kanalen föreslås i ett andra yrkande i motionen 1974:1359. En omdisponering av detta slag skulle enligt vad utskottet inhämtat medföra kostnader. Utskottet avstyrker motionen även i denna del.

I motionen 1974:166 diskuteras mot bakgrund av vissa kritiska synpunkter på Sveriges Radios programverksamhet olika problem angående k o m p e t e n s - o c h u t b i l d n i n g s k r a v för den programproducerande personalen inom radioföretaget. Motionärerna anser att riksdagen bör anhålla om tillsättande av en arbetsgrupp med uppgift att behandla och utarbeta förslag angående kompetens och utbildningsfrågor gällande denna personal.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om betydelsen av att Sveriges Radios programverksamhet ligger i händerna på väl kvalificerade, allmänorienterade och omdömesgilla personer med förståelse för de krav som gäller för verksamheten och en vilja att uppfylla dessa krav. Emellertid måste utbildnings- och kompetensfrågorna anses vara interna angelägenheter som bör handläggas av företaget utan anvisningar från statsmakternas sida. Utskottet anser därför inte att riksdagen bör göra den i motionen 1974:166 önskade framställningen till Kungl. Maj:t.

De motioner utskottet hittills behandlat i detta betänkande har i huvudsak gällt rundradioverksamheten i dagens läge. Därutöver föreligger ett antal motionsyrkanden som tar sikte på framtida förhållanden och som i ett par fall också behandlar andra massmedieområden. I ett par av dessa motioner har framförts ö n s k e m å l o m u t r e d n i n g a r som kan anses vara tillgodosedda genom den numera tillkallade radioutredningen. Detta gäller motionen 1974:725 vari önskats en utredning om de framtida inflytande- och organisationsformerna för rundradioverksamheten och motionen 1974:1357, yrkande 2, vari önskats en parlamentarisk utredning med uppgift att se över rundradions organisation och verksamhetsformer. Dessa motioner bör därför inte föranleda några framställningar till Kungl. Maj:t utan avslås.

Utskottet avstyrker vidare det i motionen 1974:1016 framställda yrkandet om tillsättande av en opartisk kommission med uppgift att framlägga förslag till nytt radioavtal (yrkande 2).

I direktiven till radioutredningen uttalas att de sakkunniga bör redovisa hur Sveriges Radios kontakter med folkrörelserna hittills utvecklats och lägga fram förslag till hur de skall vidareutvecklas. Med hänsyn härtill finns det inte något behov av att riksdagen gör det i motionen 1974:1347 (del av yrkande 2) önskade uttalandet om att det vid kommande förhandlingar angående nytt radioavtal bör framhållas att det ideella föreningslivet bör tilldelas ett "mera rättvisande" programutrymme. Utskottet avstyrker därför motionen i denna del.

I det föregående har utskottet behandlat motionen 1974:726 till den del den gäller frågan huruvida Sveriges Radio i sin verksamhet brutit mot radioavtalet. I fortsättningen av motionen uttalar motionärerna att det på längre sikt torde vara ofrånkomligt att granska hela den nuvarande situationen på etermedieområdet. De kritiserar systemet med ett monopolföretag och betonar att den moderna tekniken ger helt andra möjligheter för utvecklingen av etermedierna än vad som kunde skönjas för tio eller fem år sedan. Detta leder vidare till ett konstaterande att det behövs en helhetsdiskussion angående informationen i samhället. Det behövs enligt motionärerna en mediepolitik som inte i första hand utgår från skilda mediers problem och önskemål utan som syftar till att ge varje medborgare tillgång både till snabb information och till den grundligare och utförligare information som endast pressen kan ge. Motionärerna finner det nödvändigt med en bred granskning av problemen genom en parlamentarisk utredning som bör få i uppdrag att göra en översyn av hela massmedieområdet som informationskälla för medborgarna.

Motionen 1974:1344 har som utgångspunkt den snabba utveckling inom elektronikens område som ägt rum under det senaste decenniet och som medfört att kommunikationsmedierna ändrat karaktär och fått en helt ny ställning i vårt samhälle. De moderna tekniska möjligheterna att spela in, lagra och spela upp rörlig bild, s. k. videogram, har aktualiserat en rad problem. Motionärerna befarar att de starka intressen som står bakom videogramutbudet kan komma att helt överflygla de samhälleliga strävandena och insatserna inom kulturpolitiken. Vad som behövs för att möta den pågående medieutvecklingen är handlingsberedskap och kunskaper. Motionärerna hemställer att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär en parlamentarisk utredning med uppgift att kartlägga medieutvecklingen och framlägga därav föranledda förslag med särskild inriktning på de nya medierna och deras betydelse för kulturpolitiken.

Inom massmedieområdet arbetar för närvarande flera olika utredningar, varav en del som radioutredningen och utredningen av företagskoncentrationen inom massmediebranschen tillkallats enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 7 juni 1974 medan andra som massmedieutredningen och 1972

års pressutredning är av äldre datum. Nämnas kan också utredningen angående den fortsatta verksamheten med radio och television inom utbildningsväsendet. Otvivelaktigt är det så att många av de problem som aktualiserats i de i januari 1974 väckta motionerna 1974:726 och 1974:1344 och som föranlett utredningskrav ligger inom ramen för arbetet inom redan tillkallade utredningar.

Vad först beträffar motionen 1974:726 vars utredningsyrkande gäller massmedieområdet i dess helhet har tillsättandet av nya utredningar efter det att motionen väckts medfört att det i motionen ställda utredningskravet numera i viktiga delar kan anses tillgodosett. Det förhållandet att flera olika utredningar nu arbetar inom massmedieområdet gör det emellertid samtidigt angeläget att betona vikten av kontakt dem emellan så att det samlade utredningsarbetet kan bilda underlag för en helhetssyn. I likhet med motionärerna anser utskottet nämligen att den snabba utvecklingen och de många problem som finns inom massmedieområdet gör det trängande nödvändigt med en helhetsbedömning av detta område. Vad utskottet nu anfört med anledning av motionen 1974:726, yrkande 2, bör riksdagen som sin mening ge till känna för Kungl. Maj:t.

Medan motionen 1974:726, yrkande 2, tar sikte på behovet av en översyn av hela massmedieområdet gäller motionen 1974:1344 främst videogramområdet. Även bedömningen av denna motion påverkas givetvis av det förhållandet att viktiga utredningar tillkallats sedan motionen väcktes. Vissa med videogramtekniken förknippade problem berörs i direktiven för radioutredningen. Vidare har utöver den nyss nämnda utredningen om företagskoncentration inom massmediebranschen även tillkallats en utredning med uppgift att utreda frågan om användningen av reklam i videogram. Aktuell i sammanhanget är också den likaledes nyssnämnda utredningen angående den fortsatta verksamheten med radio och television inom utbildningsväsendet. Med hänsyn till det utredningsarbete som sålunda pågår avstyrker utskottet motionen 1974:1344.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna 1974:111, 1974:723, 1974:724, 1974:733, 1974:1346 och 1974:1347, yrkande 2, sistnämnda motion i vad gäller utrymme för det ideella föreningslivet i dagens programutbud,
2. att riksdagen avslår motionen 1974:1022 om radionämnden,
3. att riksdagen avslår motionerna 1974:726, yrkande 1, och 1974:1016, yrkande 1, om utredning angående eventuellt avtalsbrott,
4. att riksdagen avslår motionen 1974:451 om utseende av ledamöter och suppleanter i Sveriges Radios styrelse,
5. att riksdagen avslår motionen 1974:1019 om Sveriges Radios utträde ur Svenska arbetsgivareföreningen,
6. att riksdagen avslår motionen 1974:1347, yrkande 1, om programråd vid Sveriges Radio,

7. att riksdagen avslår motionen 1974:1359 om ljudradions stereosändningar,
8. att riksdagen avslår motionen 1974:166 om kompetens- och utbildningsfrågor inom Sveriges Radio,
9. att riksdagen avslår motionen 1974:725 om utredning angående inflytande- och organisationsformerna för rundradioverksamheten,
10. att riksdagen avslår motionen 1974:1357, yrkande 2, om utredning angående rundradions organisation och verksamhetsformer,
11. att riksdagen avslår motionen 1974:1016, yrkande 2, om förslag till nytt radioavtal,
12. att riksdagen avslår motionen 1974:1347, yrkande 2, i vad gäller kommande förhandlingar angående nytt radioavtal,
13. att riksdagen med anledning av motionen 1974:726, yrkande 2, som sin mening ger till känna för Kungl. Maj:t vad utskottet anfört angående en helhetsbedömning av massmedieområdet,
14. att riksdagen avslår motionen 1974:1344 om en parlamentarisk utredning med uppgift att kartlägga medieutvecklingen m. m.

Stockholm den 12 november 1974

På kulturutskottets vägnar
LENNART MATTSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c), Nilsson i Agnäs (m), fröken Sandell (s), herrar Sundman (c), Leander (s), fru Frænkel (fp), herrar Green (s), Eriksson i Ulfsbyn (c), fru Mogård (m), herrar Sörenson (s), Norrby (c), fru Ryding (vpk), fröken Eliasson (c), herrar Alsén (s) och Bladh (s).

Reservationer

1. beträffande *frågan huruvida Sveriges Radio brutit mot radioavtalet* av herr Nilsson i Agnäs (m) och fru Mogård (m) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "Som nyss" och slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Skarp kritik har under de senaste åren riktats mot Sveriges Radios programverksamhet, särskilt de samhällsbelysande programmen och ungdomsprogrammen. Allvarliga invändningar beträffande Sveriges Radios vilja och förmåga att följa avtalet med staten, där det stadgas opartiskhet och saklighet och hävdande av de grundläggande demokratiska värdena, har framförts såväl av enskilda som av olika organisationer. Även i riksdagen har pro-

blemet gång på gång aktualiserats. Undersökningar som gjorts, bl. a. av moderata samlingspartiet, synes verifiera att mer eller mindre flagranta brott mot avtalet ägt rum.

Den år 1973 tillsatta radionämndsutredningen uppges befinna sig i slutskedet av sitt arbete. Enligt förljudanden kommer utredningen emellertid inte att framlägga förslag ägnade att möjliggöra att radionämnden kan systematiskt granska programutbudet och påtala överträdelser mot avtalet.

I de omfattande direktiven till utredningen om radions och televisionens fortsatta utveckling har departementschefen ytterligt flyktigt berört problemet huruvida Sveriges Radios programpolitik står i samklang med radioavtalet. Departementschefen har uppenbarligen inte funnit det allvarligt att en förtroendeklyfta uppstått mellan allmänheten och Sveriges Radio.

Med hänsyn till de medborgare som upplever delar av programutbudet som direkt stridande mot avtalets bestämmelser finner utskottet det angeläget att en oberoende utredning får utröna huruvida Sveriges Radio i sin verksamhet brutit mot dessa bestämmelser. Åtgärder måste snarast vidtas om överträdelser konstateras. Inför avtalstidens utgång den 30 juni 1977 är det vidare önskvärt att eventuella missförhållanden kartläggs så att de kan mötas med skärpta bestämmelser.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. att riksdagen med bifall till motionen 1974:726, yrkande 1, och med anledning av motionen 1974:1016, yrkande 1, hos Kungl. Maj:t hemställer att staten med stöd av 19 § i avtalet mellan Sveriges Radio och staten låter påkalla en oberoende utredning av huruvida Sveriges Radio i sin verksamhet brutit mot avtalets bestämmelser, och då främst 6 och 8 §§,

2. beträffande *frågan om Sveriges Radios utträde ur Svenska arbetsgivareföreningen* av fru Ryding (vpk) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 10 som börjar med "Det i" och slutar med "motionen 1974:1019" bort ha följande lydelse:

I motionen 1974:1019 önskas att de av Kungl. Maj:t utsedda representanterna i Sveriges Radios styrelse verkar för att Sveriges Radio lämnar Svenska arbetsgivareföreningen. Detta får ses dels mot bakgrunden av att SAF har medgivit att den ligger bakom en igångsatt kampanj mot "vänstern", dels också mot bakgrunden av det faktum att de anställda vid Sveriges Radio genom sin fackliga organisation har krävt att Sveriges Radio skall upphöra med sitt medlemsskap i SAF, då Sveriges Radios i avtal ålagda opartiskhet och saklighet inte kan upprätthållas av ett företag som med sitt medlemsskap stöder en organisation som Svenska arbetsgivareföreningen. Utskottet finner för sin del det vara på sin plats att riksdagen gör det önskade uttalandet mot Sveriges Radios medlemsskap i SAF. Utskottet tillstyrker därför motionen 1974:1019.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. att riksdagen med bifall till motionen 1974:1019 i skrivelse till Kungl. Maj:t kräver att de av Kungl. Maj:t utsedda representanterna i Sveriges Radios styrelse, dvs. ordföranden och halva antalet ledamöter, verkar för att Sveriges Radio lämnar Svenska arbetsgivareföreningen,

3. beträffande *frågan om tillkallande av en parlamentarisk utredning med uppgift att kartlägga medieutvecklingen* av herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c), Sundman (c), Eriksson i Ulfsbyn (c), Norrby (c) och fröken Eliasson (c) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Inom massmedieområdet" och på s. 13 slutar med "motionen 1974:1344" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det angeläget att skyndsamma åtgärder vidtas för att möta och styra den av kommersiella intressen dominerade medierevolution som pågår med hjälp av videogramteknikerna. Utskottet vill erinra om att utskottet i annat sammanhang (KrU 1973:43) påtalat det allmänna behovet av att den kommersiella sektorn uppmärksammas och omfattas av åtgärder inom ramen för kulturpolitiken. Med anledning av propositionen 1974:28 om den statliga kulturpolitiken har riksdagen som ett delmål fastslagit att kulturpolitiken skall motverka kommersialismens negativa verkningar inom kulturområdet (KrU 1974:15).

Rundradioområdet, som behandlats i det föregående, har i vårt land blivit föremål för synnerligen ingående överväganden och ett stort samhälleligt ansvarstagande. Med den snabba utvecklingen på medieområdet förefaller markdistribution med videogram bli ett allt konkurrenskraftigare alternativ till eterdistribution. Mot denna bakgrund framstår det som orimligt att i huvudsak koncentrera de kulturpolitiska strävandena till det eterburna alternativet.

I den allmänna debatten har, som framhålls i motion 1974:1344, gång på gång hävdats att statsmakterna inte kan förhålla sig passiva till utvecklingen av de nya medierna. På grund av mediernas karaktär och storleken av de ekonomiska insatserna är det kommersiella intressen, och främst multinationella sådana, som styr utvecklingen. I avsaknad av en mediepolitik kan enligt motionen intressentdominansen och utbudet inom ett fåtal år komma att helt överskugga de kulturpolitiska strävandena.

Sedan motionen väcktes har utredningar tillsatts för att behandla specifika delområden av utvecklingen på videogramområdet. Utredningsdirektiven syftar främst till åtgärder för att begränsa förekomsten av reklam i videogram och förhindra en ytterligare företagskoncentration inom massmediebranschen. Den fortgående utvecklingen, bl. a. i fråga om teknisk standardisering, det växande antalet uppspelningsapparater på den svenska marknaden och det programutbud som finns tillgängligt på den internationella marknaden,

ställer emellertid krav på samhälleliga ställningstaganden inom en snar framtid i frågor med stor och principiell räckvidd. Utskottet vill här i synnerhet peka på frågorna om inflytandet över de nya medierna och hur de skall inlemmas i kulturpolitiken. Överväganden torde bli nödvändiga över hela videogramområdet i frågor som gäller teknik, programutbud, programproduktion, medieval, överföring från ett medium till ett annat, distribution, uppspelning, marknadsstruktur och organisation. I motionen omnämns särskilt det pedagogiska och kulturella området, mediebehoven inom vuxenutbildningen och fortbildningen samt de nya mediernas roll i sammanhang med bibliotekens och skolornas verksamhet. Motionärerna framhåller även att avvägningar i växande utsträckning måste göras mellan markdistribution och eterdistribution ur kostnads-, samordnings- och nyttjandesynpunkt.

Mot denna bakgrund fordrar enligt utskottets mening frågan om hur samhället skall förhålla sig till videogramverksamheten ett vidare angreppssätt och mer ingående överväganden än som kan förutsättas med den uppsplittring av utredningsarbetet på vissa delområden som nu är för handen. Utskottet förordar att riksdagen med bifall till motion 1974:1344 hemställer om en parlamentarisk utredning med särskild inriktning på de nya medierna och deras betydelse för kulturpolitiken.

Vad som anförs i motionen 1974:1344 aktualiserar behovet av en mer samlad mediepolitik. I motionen 1974:726 betonas nödvändigheten av en översyn av hela massmedieområdet. Utskottet anser det angeläget att betona vikten av att utredningsarbetet på detta område bedrivs på ett sådant sätt och med sådan kontakt mellan utredningarna att det kan bilda underlag för en helhetsbedömning. Vad utskottet nu anfört med anledning av motionen 1974:726, yrkande 2, bör riksdagen som sin mening ge Kungl. Maj:t till känna.

dels att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

> 14. att riksdagen med bifall till motionen 1974:1344 hos Kungl. Maj:t begär en parlamentarisk utredning med uppgift att kartlägga medieutvecklingen och framlägga därav föranledda förslag med särskild inriktning på de nya medierna och deras betydelse för kulturpolitiken.

Särskilt yttrande

av fru Frænkel (fp):

Det har från folkpartihåll många gånger kritiserats att allmänheten har alltför begränsade möjligheter att påverka rundradioprogrammens utformning och innehåll och att det brister i fråga om kontakt mellan Sveriges Radio och dess publik. Det är därför värdefullt att utskottet liksom tidigare år understrukit betydelsen av en fri och obunden diskussion i programfrågorna. I den diskussionen bör Sveriges Radio inte bara vara mottagande

part utan också ha att argumentera för sin programsättning. Ett programråd sammansatt av representanter för skilda områden av samhällslivet skulle kunna vara ett forum för diskussion av synpunkter och önskemål i fråga om programmen. Det skulle få en viktig uppgift när det gäller att försvara den frihet som måste råda i fråga om både produktion och distribution av program. Eftersom den nya radioutredningen har i uppdrag att bl. a. belysa och allmänt diskutera hur Sveriges Radios publikkontakter lämpligen skall gestaltas har jag emellertid ansett mig kunna underlåta att i en reservation tillstyrka bifall till det i motionen 1974:1347 framställda yrkandet om ett programråd. Jag vill särskilt framhålla att direktiven för den nya radioutredningen är så utformade att utredningen är oförhindrad att lägga fram förslag om ett dylikt råd.

Både i radioutredningens arbete och i kommande överläggningar om ett nytt avtal är det givetvis angeläget att man tar vara på erfarenheterna från den nu löpande avtalsperioden. Som påpekats i motionen 1974:1347 bör det ideella föreningslivet under den nya perioden uppmärksammas och få ett utrymme i programmen som svarar mot dess betydelse i det svenska samhället.

De förpliktelser i fråga om opartiskhet och saklighet m. m. i fråga om programmen som det åligger Sveriges Radio att iaktta gör att man har anledning att noga följa hur regeringen handhar sin uppgift att utse ordförande och vissa ledamöter i företagets styrelse. Onekligen finns det anledning till viss kritik härvidlag – en allsidigare sammansättning av styrelsen borde ha kunnat erhållas – och den kritiken bör föras fram. Jag har emellertid inte ansett att de kritiska synpunkterna bör föranleda några åtgärder för överförande till riksdagen av befogenheten att utse ordförande och vissa styrelseledamöter i Sveriges Radio.